

PALVELUVALIKOIMANEUVOSTON TOIMINTASUUNNITELMA 2019

Lyhyesti Palkosta

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston (Palko) tehtävänä on antaa suosituksia siitä, mitkä palvelut kuuluvat julkisesti rahoitettuun terveydenhuollon palveluvalikoimaan. Palveluvalikoimaa sovelletaan sekä julkisesti järjestetyssä terveydenhuollossa että yksityisessä terveydenhuollossa, jonka kustannuksia korvataan sairausvakuutuksesta. Palveluvalikoiman määrittelyn tavoitteena on varmistaa, että julkisesti rahoitettavat terveyspalvelut ovat vaikuttavia, turvallisia ja kustannuksiltaan hyväksyttäviä.

Palveluvalikoimaneuvoston tehtävänä on myös päättää valikoiman määrittelyn perusteista, antaa lausuntoja palveluvalikoiman soveltamisesta sekä osallistua kotimaiseen ja kansainväliseen keskusteluun terveydenhuoltopalvelujen sisällöstä.

Neuvosto toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä ja sen toiminta käynnistyi vuonna 2014. Nykyisen neuvoston toimikausi on 1.7.2017-30.6.2020. Puheenjohtajana toimivan sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikön lisäksi neuvostossa on enintään 15 jäsentä ja heillä on henkilökohtaiset varajäsenet. Asioiden valmistelua varten neuvosto voi asettaa jaostoja. Lisäksi neuvostolla on pysyvien asiantuntijoiden verkosto, jota se voi täydentää tarpeen mukaan. Neuvoston käytännön toiminnasta vastaa sihteeristö.

Palkon toimintaympäristö 2019

Palko toimii osana STM:n ohjausosastoa ja sen ohjausyksikköä. Erityisesti seuraavilla vuonna 2019 käynnissä olevilla toiminnoilla sekä ilmiöillä on selkeä yhdyspinta Palkon toimintaan ja ne edellyttävät sihteeristöltä eriasteista työpanosta ja toimintojen kehittämisen seuranta.

- SOTE-uudistuksen valmistelu ja toimeenpano jatkuu.
- Terveydenhuollon tietorakenteiden kokonaisuudistus on käynnistynyt ja toissijaisen tiedonkäytön mahdollisuudet vaikuttavuuden arvioinnissa selkeytyvät.
- Yksilöllisen lääketieteen rooli vahvistuu.
- Kansalliset osaamiskeskittymät – syöpäkeskus, neurokeskus, biopankki – parantavat uusien hoitomahdollisuuksien tutkimusta ja koordinoitua käyttöönottoa.
- Terveydenhuollon menetelmien arviointiyksikkö FinCCHTA Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin koordinoimana on käynnistynyt ja yhteistyön muodot selkeytyvät.
- Harvinaissairauksien kansallisen ohjelman toimeenpanoa tarkistetaan. Eurooppalaisten harvinaissairauksien osaamiskeskusten (ERN) toimintaa suunnitellaan uudistettavaksi EU-komission toimesta.
- Tarve sosiaalihuollon menetelmien arviointiin kasvaa.
- Suomen EU puheenjohtajakausi tuo Suomelle erillistehtäviä, joista Palkon kannalta tärkein on yhteiseurooppalaista HTA-arviointia koskevan yhteisölainsäädännön kehittäminen.

Keskeiset tavoitteet ja tehtävät vuodelle 2019

- annetaan suosituksia palveluvalikoiman sisällöstä ja lausuntoja palveluvalikoiman soveltamisesta.

- jatketaan terveydenhuollon palveluvalikoiman määrittelyn periaatteiden, toimintaperusteiden ja prosessien tarkentamista; uutena asiana kehitetään seulontojen arviointiin sovellettavia periaatteita sekä selvitetään uuden säteilylain 111 §:n velvoitteita Palkon toiminnan suhteen
- osallistutaan SOTE-uudistuksen toimeenpanoon
- osallistutaan palveluvalikoiman vaikuttavuuden arvioinnin mahdollistavaan tietoarkkitehtuurin kehittämiseen
- viestitään hyvien hoitokäytäntöjen ja suositusten käyttöönoton velvoitteesta potilaslähtöisen ja vaikuttavan terveydenhuollon toiminnan edistämiseksi
- arvioidaan, miten Palkon suositusten käyttöönoton seuranta mahdollistuu

Sisällölliset painopisteet ovat: erityisen kalliit, vähäiseen tutkimusnäyttöön perustuvat uudet lääkkeet, vaikuttavan sekundaariprevention menetelmät, riippuvuuden hoitomenetelmät, sukupuoli-identiteetin variaatioihin liittyvän dysforian lääketieteelliset hoidot, selkäkirurgian hoitoprosessi sekä harvinaisen SCID-sairauden seulonta.

Kokoukset 2019

Palveluvalikoimaneuvosto kokoontuu 8-9 kertaa.

Kokouksissa valitaan valmisteluun otettavat aiheet sekä päätetään annettavista suosituksista ja muista kannanotoista. Arvioitavat lääkevalmisteet sovitaan yhdessä Fimean ja FinCCHTAn kanssa. Suositusten lisäksi kokouksissa käsitellään myös annettavat lausunnot ja päätetään palveluvalikoiman määrittelyn periaatteista, prosesseista ja neuvoston toimintaperiaatteista. Palveluvalikoimaneuvoston sihteeristö hankkii tarvittavat selvitykset ja asiantuntijalausunnot ja valmistelelee asiat kokouksikäsitellyä varten neuvoston jaostojen (ks. kohta Jaostot) kanssa.

Jaostot

Suosituksia valmistelevien jaostojen tehtävänä on kartoittaa, tunnistaa ja ehdottaa uusia aiheita neuvoston käsiteltäväksi sekä valmistella neuvoston käsittelyyn valittuja aiheita sihteeristön kanssa. Vuonna 2019 Palkossa toimivat seuraavat jaostot:

- *Tuki- ja liikuntaelinsairauksien jaosto*
- *Mielenterveys- ja päihdepalvelujen jaosto*
- *Lääkejaosto*
- *Elintapaohjauksen ja omahoidon tuen jaosto*
- *Seksuaaliterveyden jaosto*
- *Seulontajaosto: SCID*

Lisäksi Palkossa toimii *Puheenjohtajien jaosto*, joka valmistelelee prosessien kuvaukset ja toimintaperiaatteet sekä niiden muutokset neuvostossa käsiteltäviksi ja hyväksyttäväksi. Puheenjohtajien jaosto yhdenmukaistaa ja kehittää jaostojen toimintatapoja sekä edistää suositusten tunnettuutta ja vaikuttavuutta.

Jaostojen kokoonpanot on julkaistu neuvoston kotisivuilla.

Vuonna 2019 hyväksyttävät ja valmistelussa olevat suositukset

Palko on hyväksynyt vuonna 2015 yhden, vuonna 2016 kaksi, vuonna 2017 yhden ja vuonna 2018 11 suositusta.

Vuoden 2019 aikana valmistellaan seuraavia suosituksia

Tuki- ja liikuntaelinsairauksien jaosto

- Lanneselän välilevyn pullistuman hoito ja kuntoutus
- Lanneselän selkäydinkanavan ahtauman kirurginen hoito ja kuntoutus
- Lanneselän instabiliteetin (epävakaus) kirurginen hoito ja kuntoutus

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen jaosto

- Intensiiivisen hoidon ja kuntoutuksen menetelmät riippuvuuksien hoidossa
- Mahdollisesti yksi yksittäistä toimenpidettä käsittelevä suositus

Lääkejaosto

- Pertutsumabi varhaisvaiheen HER2-positiivisen rintasyövän liitännäishoidossa
- Nivolumabi, atetsolitsumabi ja pembrolitsumabi ei-pienisoluisen keuhkosyövän hoidossa (erillinen suositus kustakin lääkkeestä)
- Tisagenlekleuseeli-hoito akuutin lymfoblastisen leukemian (ALL) hoidossa
- CAR-T -hoito B-solulymfooman hoidossa 2 kpl
- Lisäksi voidaan aloittaa 4-5 lääkkeen suositusvalmistelu sen mukaan, kun lääkkeet saavat myyntiluvan ja Fimea julkaisee arviointiraportin.

Elintapaohjauksen ja omahoidon tuen jaosto

- Sekundaaripreventio kansansairauksien hoidossa (työnimi)

Seulontajaosto: SCID

- Vaikean kombinoitun immuunipuutoksen seulonta

Seksuaaliterveyden jaosto

- Lääketieteelliset hoitomenetelmät sukupuoli-identiteetin variaatioihin liittyvän dysforian hoidossa

Puheenjohtajien jaosto

- Ei valmistelee varsinaisia suosituksia, mutta valmistelee Palkon käsikirjan suositusten ja lausuntojen antamisen periaatteista ja laatimisen prosesseista

Osassa suosituksia valmistelu on aloitettu vuonna 2018 ja osassa valmistelu mahdollisesti jatkuu vuoden 2020 puolelle. Kaikkiaan vuonna 2019 hyväksytään 14-16 suositusta. Suositukset ovat laajuudeltaan, työmäärältään ja vaikutuksiltaan hyvin erilaisia. Osa suosituksista koskee yksittäisiä hoitomenetelmiä (lääkkeet), osa hoitoprosessia (selkäkirurgia), osa laajempaa kokonaisuutta (sekundaaripreventio, riippuvuuden hoito, sukupuoli-identiteetin variaatio) ja yksi uutena arviointiaiheena seulontaprosessia.

Asiantuntijaverkosto

Palveluvalikoiman määrittelyyn osallistuvien asiantuntijoiden verkostoa täydennetään tarvittaessa neuvoston jäljellä olevan toimikauden ajaksi. Tarve määräytyy neuvoston käsittelyyn tulevien aiheiden ja perustettujen jaostojen toiminnan mukaan. Asiantuntijoiden luettelo on nähtävillä palveluvalikoimaneuvoston kotisivuilla.

Seminaarit ja sidosryhmätapaamiset

Palveluvalikoimaneuvoston sihteeristö edustaa STM:ää Terveysfoorumi 2019 suunnittelussa ja toteutuksessa. Seminaari järjestetään 8.10.2019 ja sen teemana on ylidiagnostiikka. Palveluvalikoimaneuvoston sihteeristö osallistuu 23.5. pidettävän Käypä Hoito 25v. -juhlaseminaarin suunnitteluun.

Neuvosto järjestää kutsuseminaarin 12.6.2019 sekä sidosryhmätapaamisia tarpeen mukaan.

Viestintä ja vaikuttaminen

Palveluvalikoimaneuvoston suositukset, lausunnot ja muut kannanotot perusteluineen julkaistaan kotisivuilla www.palveluvalikoima.fi. Ennen suositusten lopullista hyväksymistä suositusluonnos julkaistaan www.otakantaa.fi -sivustolla julkista kommentointia varten.

Viestintä- ja vaikuttamissuunnitelma päivitetään vuoden 2019 aikana.

Säädösvalmistelun tukeminen

Sihteeristö osallistuu virkamiestyönä tehtyyn selvitykseen, joka koskee lääkehoitoon ja lääkkeiden jakeluun liittyviä muutostarpeita rationaalisen lääkehoidon tavoitteiden toimeenpanon mahdollistamiseksi. Sihteeristö osallistuu harvinaissairaiden ohjelman toimeenpanon suunnittelutyöhön sekä jatkaa osallistumista SOTE-uudistuksen valmisteluun.

Vuoden 2019 aikana tulee arvioitavaksi myös tarve muuttaa palveluvalikoimaa ja neuvostoa koskevia säännöksiä.

Muu toiminta

Palveluvalikoimaneuvosto osallistuu asiantuntijana Suomen julkisesti rahoitetusta terveydenhuollon palveluvalikoimasta käytävään keskusteluun ja seuraa muiden EU-maiden toimintaa palveluvalikoimiensa määrittelyssä.

Neuvoston sihteeristö varautuu osallistumaan kesällä Kölnissä järjestettävään HTAi -konferenssiin terveydenhuollon menetelmien arvioinnin menetelmäkehittämisen seuraamiseksi erityisesti yksilöllistetyn lääketieteellisen hoidon vaikuttavuusarvioinnin näkökulmasta.

Pääsihteeri Ilona Autti-Rämö toimii jäsenenä Suomalainen lääkärisseura Duodecimien verkostovaliokunnassa ja ETENESSä. Pääsihteeri toimii SOTE-kokonaisarkkitehtuurin yksilöllistetyn lääketieteen sekä lääkehoidon tiedonhallinnan työryhmissä. Pääsihteeri osallistuu asiantuntijana Lääkäriliiton medikalisaatio-työryhmän toimintaan sekä Kela-Lääkäriliitto-Fimea-FinCCHTA -yhteistyönä tehtävään Lääkkeen määräämiskäytäntöä koskevan tutkimuksen ohjausryhmän toimintaan.

Erityisasiantuntija Reima Palonen toimii Harvinaissairaudet-työryhmässä sekä Lääkkeiden hintalautakunnan (Hila) varapuheenjohtajana, pääsihteeri on Hilassa varajäsen.

Erityisasiantuntija Sari Koskinen osallistuu rajat ylittävän terveydenhuollon yhteyspisteen yhteistyöryhmään, joka koordinoi rajat ylittävään terveydenhuoltoon liittyvää viestintää ja tietojenvaihtoa sekä asiantuntijana rajat ylittävän terveydenhuollon neuvottelukuntaan, jonka tehtävänä on seurata rajat ylittävää terveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön soveltamista.

Sihteeristö selvittää kansainväliseen hoitosuositusverkostoon (Guidelines international network eli GIN) liittymisen hyötyjä Palkon toiminnan kannalta.

Suomen EU-puheenjohtajan kauteen liittyen sihteeristö osallistuu terveysteknologian arviointia koskeva Euroopan komission asetusehdotuksen valmisteluun.

Talous

Neuvoston toimintamääräraha vuonna 2019 on 200 000 euroa. Merkittävimmät menoerät ovat neuvoston ja sen jaostojen kokouksiin liittyvät kustannukset sekä selvitysten hankinta neuvoston suositusten taustaksi.

Määräraha ei sisällä päätoimisen sihteeristön palkkauskustannuksia.

Neuvoston sihteeristö

Neuvoston sihteeristön päätehtävänä on yhdessä jaostojen kanssa huolehtia asioiden valmistelusta neuvoston päätettäväksi. Sihteeristön muodostavat pääsihteeri, kaksi erityisasiantuntijaa ja osa-aikainen projektisihteeri. Neuvostolla on vuoden 2019 aikana käytettävissä kaksi osa-aikaista asiantuntijasihteeriä, kumpikin toimii yhdessä jaostossa valmistelevana sihteerinä.

Toimintakertomus vuodelta 2018

Palveluvalikoimaneuvosto hyväksyy sihteeristön valmisteleman toimintakertomuksen huhtikuun 2019 loppuun mennessä.

PALVELUVALIKOIMANEUVOSTO PALKON TALOUSARVIO 2019

LKP-tili	LKP-tilikoodi	Määräraha 2018	Määräraha 2019
Palkkiot ja henkilöstösivukulut	4103	40 000	65 000
Aineett. hyödykkeet (ATK-ohj. ym.)	11		
Koneet ja laitteet	125-126		
Kalusteet	127		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	40		
Vuokrat	42		
Korjaus- ja kunnossapitopalv.	430		
Toimistopalvelut	432		
Henkilöstöpalvelut	433		
Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	434		
Muut palvelut	439	75 000	90 000
Matkakulut	450	45 000	45 000
Muut henkilöstölle maks. korv.	451		
Käyttöoikeusmaksut	452		
Vahinkovakuutusmaksut	453		
Muut kulut	490-510		
YHTEENSÄ		160 000	200 000